

- Opisi/interpretacije sveta so predvsem *odvisni od aktualne komunikacijske situacije* – udeležencev (učitelja, učencev, morebitnih ostalih udeležencev), njihovih stališč, vrednot, želja, hotenj itd., in odnosov med njimi (osebne, ožje institucionalne in širše ekonomske, politične in ideološke situacije).
- Opisi/interpretacije so družbeno umeščena dejanja in so si kljub morebitnemu nanašanju na »isto« zunejjezikovno stvarnost funkcionalno lahko precej ali celo povsem različni/-e – v pedagoškem diskurzu ne gre le za predstavljanje, razlaganje, prenašanje dejstev, temveč predvsem za njihovo ustvarjanje (oblikovanje določenih interpretacij kot dejstev).
- Pedagoški proces pojmujejo torej kot dinamični proces skupnega oblikovanja znanja, v katerega so aktivno vključeni tako učitelj kot učenci, ki opise/interpretacije skupno oblikujejo, preoblikujejo, se lahko o njih tudi pogajajo. Znanje (kot tudi sama učna situacija in odnosi v njej) je v tem smislu torej produkt aktivnega in dinamičnega procesa komuniciranja oz. ubesedovanja.
- Spretnosti obvladovanja pedagoškega diskurza (jezikovne rabe na sploh) se da ozavestiti, naučiti in izboljševati.

Predvsem iz značilnosti jezikovne rabe – možnosti več (različnih) opisov/interpretacij »iste izvenjezikovne stvarnosti« in pomenke izbire oz. konkretnih družbenih učinkov le nekaterih izmed njih – izvira temeljna oporna točka razumevanja in sooblikovanja pedagoškega diskurza (in komunikacije nasploh), in sicer *upoštevanje ne le tega, kar je izrečeno (izbrano), temveč tudi tega, kar je zamolčano (odrinjeno, zanemarjeno, zakrito)*. Sicer pa smo temeljna retorična priporočila prepoznali v obliki naslednjih vprašanj:

- Kako bi z retoričnega vidika opredelili specifično komunikacijsko situacijo v šoli oz. katera retorična pravila so še posebej relevantna zanjo?
- Kako naj nastopi učitelj, da si bo pridobil pozornost učencev in zagotovil njihovo pripravljenost na sodelovanje?
- Kako naj bodo oblikovana (govorna in pisna) besedila, da bodo kar najučinkovitejša v razredu?

Za osnovno enoto modela pedagoškega diskurza smo v skladu z organizacijo pedagoškega procesa v šolah izbrali *šolsko uro*. Model pa bomo pravzaprav oblikovali širše, in sicer bomo najprej opisali značilnosti pedagoškega konteksta, v katerega je pedagoški proces posamezne šolske ure umeščen.